

FOLK
TAND
VÅRDEN
SKÅNE

Patientsäkerhetsberättelse för Folktandvården Skåne AB 2025

Datum: 2026-02-27
Ansvarig för innehållet: Cheftandläkare Malin Jeppsson

Inledning

Välkommen att ta del av Folktandvården Skåne patientsäkerhetsberättelse för år 2025. Enligt 3 kap. 10 § patientsäkerhetslag (2010:659), PSL ska vårdgivaren årligen upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Berättelsen är en del av det systematiska patientsäkerhetsarbetet som syftar till att lära och förbättra. Här beskrivs Folktandvården Skånes övergripande arbete med patientsäkerhet och odontologisk kvalitet; hur det är organiserat, hur vi lett det under året samt ett urval av mål, åtgärder och resultat.

Källa:
Socialstyrelsen "Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024"

Innehåll

SAMMANFATTNING.....	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	5
Engagerad ledning och tydlig styrning.....	5
Övergripande mål och strategier.....	5
Organisation och ansvar	5
Samverkan för att förebygga vårdskador	6
Informationssäkerhet.....	6
Strålskydd	7
En god säkerhetskultur	7
Adekvat kunskap och kompetens	7
Patienten som medskapare.....	9
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	9
Öka kunskap om inträffade vårdskador	11
Tillförlitliga och säkra system och processer	12
Säker vård här och nu	13
Riskhantering.....	13
Stärka analys, lärande och utveckling	14
Avvikelse	14
Klagomål och synpunkter	15
Öka riskmedvetenhet och beredskap	15
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR.....	16

SAMMANFATTNING

Folktandvården Skåne bedriver ett systematiskt och långsiktigt patientsäkerhetsarbete i enlighet med nationell handlingsplan, lagstiftning och interna styrdokument. Arbetet utgår från den nationella visionen om god och säker vård samt bolagets övergripande mål och strategiska inriktning. En central förutsättning för säker vård är en tydlig styrning och en engagerad ledning. Ansvarsfördelningen inom organisationen är fastställd på alla nivåer, från Vd till klinikchef och tandläkare med odontologisk ledningsfunktion. Patientsäkerhetsgruppen, bestående av cheftandläkare, FoUU-chef och vårdutvecklare, samordnar och driver utvecklingen inom området. Folktandvården Skåne deltar aktivt i regionala och nationella nätverk inom kunskapsstyrning, vårdhygien, läkemedel och kvalitetsutveckling.

Chefer och medarbetare har under året deltagit i utbildningsinsatser inom patientsäkerhet, vårdhygien och bemötande. Introduktionsprogrammen har förstärkts genom införande av huvudhandledare för nyexaminerade yrkesgrupper, och utvecklingen av nischandläkare och nischandhygienister har fortsatt.

En god säkerhetskultur är en grundläggande del av patientsäkerhetsarbetet. HSE-mätningen (hållbart säkerhetsengagemang) 2025 visade förbättrade resultat och ett fortsatt högt engagemang.

Odontologisk rond är Folktandvården Skånes verktyg för egenkontroll av den odontologiska kvaliteten, och utgör en grundpelare i det systematiska förbättringsarbetet. Konceptet har visat på stora synergieffekter då många delar inom patientsäkerhetsarbetet kan knytas samman i den odontologiska rondan. Arbetet utförs av medarbetarna på kliniken vilket skapar en delaktighet och förståelse som i slutändan gynnar patienten. Egenkontroller har även genomförts i form läkemedelsrond och hygienrond enligt fastställd rutin.

Under året har risk för vårdskador identifierats via risk- och avvikelshantering. Åtgärder för att minimera risker samt risk för upprepning har genomförts både på lokal och bolagsövergripande nivå. Alla medarbetare kan rapportera risker och negativa händelser via systemet MedControl.

En patientsäkerhetsriskanalys har genomförts på bolagsövergripande nivå avseende införandet av det förstärkta tandvårdsstödet för åldersgruppen 67+. Analysen visade framför allt på risker kopplade till förväntad ökad efterfrågan på vård, men även risker kopplade till själva reformens utformning.

Patientklagomål hanteras enligt fastställd rutin. För att klagomål ska leda till förbättringar diskuteras de på klinikernas arbetsplatsträffar. Antalet ärenden som inkommit till Patientnämnden respektive Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är i paritet med tidigare år och bedöms vara lågt i förhållande till det totala antalet patientbesök.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

För att nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för Folktandvården Skånes arbete med att minska antalet vårdskador.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1–3 §

Folktandvården Skånes vision lyder: Tillsammans skapar vi världens bästa munhälsa, en människa i taget.

Folktandvården Skåne har fyra övergripande mål som är gemensamma för hela bolaget. Dessa ligger i linje med Region Skånes mål och strategi för Framtidens Hälssystem samt den regionala förändrings- och genomförandeplanen.

- Vi skapar bättre mående genom den bästa munhälsan
- Vi är förstahandsvalet för skåningarna
- Vi är branschens bästa arbetsgivare
- Vi har en ekonomi som möjliggör utveckling

Folktandvården Skånes arbete med patientsäkerhet och kvalitet utgår från bolagets övergripande mål och de beskrivna aktiviteterna syftar till att nå vår vision.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Vd har det övergripande organisatoriska ansvaret att planera, leda och kontrollera verksamheten och det yttersta patientsäkerhetsansvaret. Verksamhetscheferna ansvarar för patientsäkerhet och odontologisk kvalitet inom respektive verksamhetsområde. Cheftandläkare har ett samordnande och stödjande ansvar för patientsäkerhetsarbetet. Säkerhets- och stabschef har ett samordnande ansvar för informationssäkerhetsarbetet. Ett antal vårdutvecklare ansvarar för strålsäkerhet, läkemedel och vårdhygien på uppdrag av Vd. Klinikchef ansvarar för patientsäkerheten för respektive enhet. I de fall klinikchef inte är tandläkare överläts ansvaret för enskilda ledningsuppgifter som kräver odontologisk kompetens till TOLF, tandläkare med odontologisk ledningsfunktion. Patientsäkerhetsgruppen driver utvecklingen inom patientsäkerhet och odontologisk kvalitet och består av chef för forskning, utveckling och utbildning (FoUU), samtliga vårdutvecklare samt cheftandläkare. Vårdutvecklare ansvarar för egenkontroll av odontologisk kvalitet.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Folktandvården Skåne samverkar med andra aktörer inom patientsäkerhetsområdet i både nationella och regionala nätverk och arbetsgrupper. Folktandvården Skåne är representerat i kunskapsstyrningsorganisationen på lokal och regional nivå samt i NAG Tandvårdens läkemedel. Cheftandläkaren är ledamot i Region Skånes patientsäkerhetsråd samt medlem i nätverket Sveriges chefläkare och nätverket för Södra sjukvårdsregionens cheftandläkare.

Vårdutvecklare med ansvar för läkemedel och vårdhygien samverkar med Region Skåne avseende läkemedel och vårdhygien. Vårdutvecklaren leder det vårdhygieniska arbetet tillsammans med Folktandvården Skånes vårdhygiengrupp där två hygiensköterskor från Region Skåne ingår. Vårdutvecklaren ingår även i Folkhälsomyndighetens samverkansgrupp för vårdhygieniska frågor och STRAMA Skåne samt är medlem i Svensk förening för vårdhygien (SFVH).

Folktandvården Skåne är vidare representerat i Nationellt kvalitetsnätverk, Svensk Samhällsodontologisk förening (SSOF) och Svenskt Kvalitetsregister för Karies och Parodontit (SKaPa).

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Arbete har pågått med införande av ledningssystem för informationssäkerhet och dataskydd. Under 2025 låg fokus på att genomföra verksamhetsanalys samt analys av interna och externa förutsättningar och intressenter. Arbete har gjorts för att förbereda organisationen för cybersäkerhetslagstiftningen som trädde i kraft i slutet av året. Bland annat har en informationssäkerhetspolicy, där relevanta säkerhetsåtgärder definierats, beslutats av bolagets styrelse och en tjänst för leverantörsuppföljning testats.

Riskbedömningar har genomförts för samtliga nya digitala tjänster och system som införts. Beslut om driftsättning har fattats av informationsägare. En strategisk behovs- och riskanalys för tilldelning av behörigheter inom hälso- och sjukvården har genomförts. Arbetet med åtgärderna fortgår. Även en analys av bolagets beroenden av amerikanska molntjänster har genomförts.

En resurs har arbetat avgränsat med att stötta i införandeprojekt under året vilket har gett gott resultat. Säkerhets- och beredskapsutbildning samt utbildning i säker informationshantering har genomförts för medarbetare i ledande roller. Arbetet med att teckna PUB-avtal med Region Skåne pågick under hela 2025 och väntas fortgå under 2026.

Under året har ett underlag för informerat samtycke tagits fram i samarbete med Folktandvården Skåne Academy för att möjliggöra användning av personuppgifter som foto, röntgenbilder och film på patienters tänder och munhåla i utbildningsmaterial eller odontologiska publikationer.

Loggkontroller genomförs kvartalsvis på enhetsnivå för vårt journalsystem Alfa eCare Clinics och en gång per år för Melior. Loggkontrollerna följs upp av cheftandläkare.

Strålskydd

SSMFS 2018:5 3 kap. 13 §

Folktandvården Skånes strålsäkerhetsarbete beskrivs i Strålsäkerhetsberättelse för 2025.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Säkerhetskulturen bygger på attityder, förväntningar, förhållningssätt och värderingar vilka styr beteenden och beslut i det dagliga arbetet. Alla chefer och medarbetare i bolaget ska sträva efter en hög patientsäkerhet, föregå med gott exempel och medverka till en god, säker kultur. Arbetsklimatet ska vara öppet och transparent. Alla medarbetare ska vara medvetna om och vaksamma på de risker som kan uppstå. Medarbetarna ska känna sig trygga att rapportera och diskutera säkerhetsfrågor. Olika aspekter inom säkerhet lyfts kontinuerligt i alla delar av organisationen. Vårdutvecklare deltar regelbundet på chefsforum tillsammans med klinikchefer i syfte att lyfta och utveckla olika aspekter inom patientsäkerhetsområdet. I introduktionsprogrammet för nya klinikchefer finns ett tydligt fokus på patientsäkerhet. Vårdutvecklarna har ett nära samarbete med HR-avdelningen inom olika områden.

Under 2025 genomfördes en HSE-mätning (Hållbart säkerhetsengagemang). Det övergripande resultatet för hela bolaget visade på ett HSE-index på 85.0 vilket är en höjning mot fjolårets index på 83.8 och ett därmed förhållandevis gott resultat. Klinikerna har arbetat vidare med sina respektive resultat och tagit fram handlingsplaner.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete. Folktandvården Skåne Academy är vårt kompetensutvecklingsprogram där vi erbjuder utbildningar inom samtliga områden för alla anställda i Folktandvården Skåne. Folktandvården Skåne Academy utformar förutom baspaketet i odontologi med återkommande utbildningar även utbildningar efter behov i verksamheten. Under 2025 har en satsning genomförts för att utveckla utbudet av e-kurser. Kompetensutveckling Syd (KUS) är ett samarbete mellan fyra regioner: Skåne, Blekinge, Kronoberg och Halland. Tillsammans erbjuder vi ett gemensamt kursutbud och delar med oss av våra egna interna kurser.

Samtliga nyanställda genomgår Folktandvården Skånes introduktionsprogram i syfte att få en grundtrygghet såväl på kliniken, i vår verksamhet samt i sin yrkesroll. En god introduktion säkerställer att den nya medarbetaren har tillräcklig kännedom om arbetsplatsen, arbetssätt och rutiner och därmed kan utföra sitt arbete på ett patientsäkert och korrekt sätt. Introduktionsprocessen, som är uppdelad i olika steg, startar redan efter genomförd rekrytering och fortgår upp till ett år. Den som är nyexaminerad tandläkare, tandhygienist eller tandsköterska får sedan den 1 januari 2025 en handledare som i en strukturerad process enligt ett fastställt utvecklingsprogram och checklista följer och stöttar medarbetaren i den odontologiska introduktionen under första året. I utvecklingsprogrammen ingår ett antal utbildningar, bland annat Kommunikation, etik och bemötande.

I syfte att ytterligare förstärka introduktionen infördes under 2025 huvudhandledare för respektive yrkesgrupp med ansvar att driva, utvärdera och utveckla utvecklingsprogrammen. Huvudhandledarna har samtal med alla nyexaminerade nyanställda medarbetare för att följa upp handledningen och stötta vid behov.

Kliniksamordnare och gruppchefer har deltagit på en fokusdag med tema patientsäkerhet, i linje med klinikchefernas fokusdag året innan, för att stärka kompetensen inom patientsäkerhetsområdet i hela bolaget. Inför fokusdagen genomförde deltagarna Socialstyrelsens nationella utbildning *Säker vård*. Under fokusdagen hade föreläsare från Lofbjurds in för att prata om den nationella handlingsplanen för patientsäkerhet, säkerhetskultur, HSE och verktyg för att arbeta med resultatet på kliniken. Kliniksamordnare och gruppchefer har även deltagit på en fokusdag med tema vårdhygien samt workshops inför implementering av Folktandvården Skånes förrådshantering utifrån det nationella kunskapsunderlaget *Förrådshantering inom tandvården* (SFVH). Workshopen syftade till att identifiera klinikkens förbättringsområden, ta fram åtgärder samt skapa tidplan för att nå en så optimal förvaring som möjligt utifrån de enskilda förutsättningarna.

Gruppen TOLF (tandläkare med odontologisk ledningsfunktion) samverkar i ett gemensamt forum som leds av patientsäkerhetsgruppen. Under hösten anordnades en fortbildning för gruppen TOLF i syfte att utvärdera, vidareutveckla och stärka rollen. TOLF-forum har därefter haft ytterligare två möten med olika aspekter av patientsäkerhet på agendan.

Samtliga receptionister har genomfört en anpassad utbildning i patientsäkerhet med särskilt fokus på journaldokumentation.

Folktandvården Skåne har ett hygienkörkort för medarbetare som har genomgått utbildningar inom vårdhygien. Utbildningarna ska genomgåas inom sex månader, dokumenteras i en checklista och avslutas med ett kunskapstest. Efter godkänt kunskapstest erhålls ett hygienkörkort som är giltigt i tre år.

Under året som gått har arbetet med att implementera nischtandläkare och nischtandhygienist fortgått. Syftet med nischtandläkare respektive nischtandhygienist är dels att höja och synliggöra kompetensen inom allmäntandvården för att öka tillgängligheten, dels att fungera som ett incitament för behandlare att stanna kvar i Folktandvården Skåne.

Klinikerna arbetar med schemaläggning för att säkerställa en säker bemanning utifrån både patientsäkerhets- och arbetsmiljöperspektiv. Det innebär att oerfaren legitimerad personal i möjligaste mån ska undvika att arbeta utan en mer erfaren kollega på plats. På vissa mindre kliniker med få behandlare blir schemaläggningen mer sårbar, vilket medför större risk att en oerfaren behandlare behöver arbeta ensam.

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad och deltar aktivt, och vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Under 2025 har en större satsning på bemötande och delaktighet startat upp. Satsningen är en del i affärs- och verksamhetsplanen 2026–2028 och syftar till att införa och utveckla personcentrerat bemötande i alla kontaktytor och förena perspektiven kundservice, patientupplevelse, delaktighet och patientsäkerhet till ett sammanhållet förbättringsarbete. Satsningen kommer att löpa över tre år och drivs i projektform.

Identitetskontroll genomförs vid varje patientmöte genom att patienten ombeds uppvisa legitimation alternativt uppge sitt personnummer. Patienten görs delaktig i sin behandling genom information om status, vårdbehov, vilka olika behandlingsalternativ som kan erbjudas samt prognos. Samtycke inhämtas i samband med behandling. Patientens delaktighet är avgörande för en fungerande egenvård. Information ges såväl muntligt som skriftligt i samband med vissa behandlingar, till exempel efter tandextraktion/operation, vilket kan ge patienten stöd i när och om hen behöver kontakta oss i efterförloppet.

Synpunkter och klagomål på vården hanteras i första hand av berörd personal, med möjlighet att eskalera ärendet till klinikchef eller Patientnämnden. Klagomålen analyseras på klinik- och bolagsnivå dels via inkomna avvikelser i MedControl, dels via Patientnämndens rapporter i Qlikview. Patienternas synpunkter tas även tillvara i lex Maria- och klagomålsärenden som inkommer via Inspektionen för vård och omsorg.

Digitala vårdmöten är en av delarna att utveckla vidare i vår strävan att stärka patientens roll som medskapare av en säker vård. Formatets styrka är att dialogen mellan behandlare och patient hamnar i fokus, samtidigt som patientens ställning och engagemang i mötet stärks. Utöver den digitala rådgivningen har digitala återbesök implementerats på samtliga allmäntandvårdskliniker under 2025.

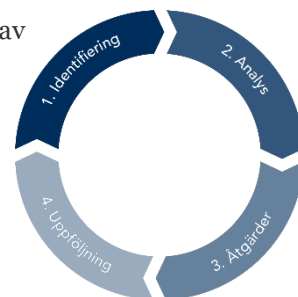
AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Folktandvården Skånes kliniker genomför kontinuerligt egenkontroller där resultaten jämförs både med tidigare resultat, andra verksamheter och nationella och regionala uppgifter.

Odontologisk rond

Odontologisk rond är Folktandvården Skånes koncept för egenkontroll av den odontologiska kvaliteten. Samtliga kliniker inom allmäntandvården och orofacial medicin genomför rondan vart tredje år enligt ett fastställt schema. Uppföljning sker inom flera olika områden genom journalgranskning utifrån checklistor med en godkänd standard, och avslutas med ett dialogmöte där klinikledning, aktuell medarbetargrupp samt vårdutvecklare deltar. Därefter tar klinikerna fram en åtgärdsplan för de områden där resultatet är under godkänd nivå. På de områden där klinikerna når upp till eller överträffar godkänd standard sker en reflektion kring framgångsfaktorer för att stärka goda beteenden. Klinikernas resultat sammanställs och analyseras på bolagsnivå av en arbetsgrupp. Resultatet och centrala åtgärder presenteras därefter för verksamhetsområdeschefer samt på verksamhetsområdesmöten för klinikchefer.

Folktandvården Skånes koncept med egenkontroll av odontologisk kvalitet har funnits i många år. Konceptet har visat på stora synergieffekter då många delar inom patientsäkerhetsarbetet kan knytas samman i den odontologiska rondan. Arbetet utförs av medarbetarna på kliniken vilket skapar en delaktighet och förståelse som i slutändan gynnar patienten. Under 2024 utökades rondan med en checklista för förskrivning antibiotika samt en journalchecklista som ska utföras årligen på samtliga kliniker inklusive specialisttandvården.

Områden som följts under lång tid visar på en bibehållen hög nivå eller uppåtgående trend, som exempel kan nämnas överlevnad kron- och broprotetik samt följsamhet till rutin för bettkontroll. De områden som uppvisar sämre resultat är uppföljning av parodontal behandling samt endodontisk uppföljning. Nyare checklistor såsom Antibiotikabehandling visar på en hög följsamhet till de nationella målen där rätt indikation, rätt dos och rätt preparat tangerar standarden i merparten av granskningarna. Eftersom kliniken genomgår rondan vart tredje år kan effekt på enskilda checklistor inte förväntas förrän efter några år.

Egenkontroll läkemedel

Utifrån Folktandvården Skånes övergripande rutin för läkemedelshantering skapar klinikerna en lokal rutin för hur de arbetar med läkemedelshantering. Följsamhet till rutinen kontrollerar klinikerna själva årligen i en central mall för egenkontroll för läkemedel. Avvikelse som identifieras i egenkontrollerna genererar åtgärder i en åtgärdsplan. Intern läkemedelsrond genomförs vart tredje år enligt ett fastställt schema och ingår i det systematiska förbättringsarbetet. Rondan initieras av vårdutvecklare och genomförs tillsammans med klinikledning samt relevanta medarbetare. Resultatet dokumenteras i ett standardiserat protokoll som genererar förslag på förbättringsåtgärder vilka kliniken för in i sin egen åtgärdsplan för att ytterligare stärka en säker läkemedelshantering.

2025 genomgick 22 kliniker Intern läkemedelsrond vilket sammanfattningsvis visade på hög följsamhet till Folktandvården Skånes rutin för läkemedelshantering. De förbättringsområden som kunde identifieras gällde främst brister i behörigheter till den digitala plattformen där läkemedelssortiment och beställning genomförs samt uppdatering av den digitala bassortiment-listan. Orsaken tros vara att Region Skåne under 2025 både gick över till Raindance 2.0 samt ny

apoteksleverantör, vilket inneburit en ökad administrativ börda för klinikerna med att uppdatera sortimentet. Problem med att skapa behörigheter har förekommit hos Region Skåne.

Egenkontroll vårdhygien

Klinikerna arbetar enligt Folktandvården Skånes övergripande rutin för vårdhygien. Syftet är att upprätthålla en god hygienisk standard för att förhindra att vårdrelaterade infektioner uppkommer och sprids. Klinikerna kontrollerar själva följsamheten årligen i en centralt framtagna egenkontroll för vårdhygien. Avvikelse från rutin genererar åtgärder i en åtgärdsplan.

Sedan 2017 genomgår samtliga kliniker hygienrond vart tredje år enligt ett fastställt schema. Ronden genomförs tillsammans med klinikledning och medarbetare samt medlemmar ur vårdhygiengruppen. Efter rondan sammanställer vårdhygiengruppen identifierade förbättringsområden till klinikledningen som därefter tar fram en åtgärdsplan. Lärdomar från resultatet för hygienrond under 2025 visar fortsatt på förbättringsområden såsom förrådshantering samt granskning av gods efter desinfektion, vilket genererat uppdateringar av interna vårdhygieniska utbildningar samt kunskapstest för Hygienkörkort. I övrigt har följsamheten till vårdhygieniska rutiner ökat över tid med god kunskap på medarbetarnivå samt korrekt dokumentation.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Händelser som lett till eller hade kunnat leda till vårdskada rapporteras som en avvikelse i systemet MedControl. Klinikchefen på berörd enhet är ärendansvarig och ansvarar för att orsaksutredning, åtgärder och uppföljning genomförs. Vid misstanke om händelse som lett till eller hade kunnat leda till allvarlig vårdskada eskaleras ärendet till cheftandläkare för bedömning och beslut om händelseanalys ska genomföras. Cheftandläkare beslutar efter genomförd händelseanalys om eventuell anmälan enligt lex Maria.

Identifierade riskområden

- Diagnoser, framförallt karies, fördröjs på grund av bristande berättigandebedömning inför beslut om röntgenbildtagning och bristande optimering av röntgenbilder. Den årliga strålsäkerhetsutbildningen har utökats och kompletterats med fallbeskrivningar för att öka kvaliteten på berättigandebedömning och optimering. Fallbeskrivningar har även inkluderats i Odontologisk rond för att ytterligare trycka på vikten av berättigandebedömning och optimering.
- Antalet händelser avseende fördröjd diagnos av fyllgrade överkåkhörntänder visar på en negativ trend. Genomförda orsaksutredningar visar i allmänhet på korrekt genomförda bettkontroller men brister i uppföljning. En djupare analys av de senaste tre årens avvikelser ska genomföras för att därefter ta fram åtgärder på central nivå.
- Vårdhygienavvikelserna har historiskt sett legat på en låg nivå, men under åren 2024 och 2025 har en viss ökning noterats. Ökningen kan hänga samman med en stärkt patientsäkerhetskultur samt en höjd kunskapsnivå hos medarbetare som genomgått och erhållit Hygienkörkort, vilket tillsammans ökat benägenheten att identifiera och rapportera avvikelser. I de flesta fallen rör det sig om brister i följsamhet till granskningsrutinen av

desinfekterat gods, vilket uppmärksammats på nätverksträffar för både klinikchefer och kliniksamordnare/gruppchefer i syfte att säkerställa följsamhet till vårdhygieniska rutiner.

Tillförlitliga och säkra system och processer

PPM basala hygienrutiner och klädregler

Folktandvården Skåne har under flera år deltagit i SKR:s årliga nationella punktprevalensmätning för basala hygienrutiner och klädregler. 2025 genomförde Folktandvården Skåne en egen mätning baserad på SKR:s protokoll med bolagsmål på 90 procent. Mätningen visade på ett resultat på 85 procent där brister i handdesinfektion före och efter handskanvändning kunde ses.

Klinikledningarna har fått i uppdrag att under 2025 presentera resultat och kunskapsunderlag för att föra dialog kring vikten av basala hygienrutiner på arbetsplatsträffar. Kliniker som endast nådde 70 procents följsamhet eller lägre genomförde en ny mätning under hösten 2025, där resultatet ökade till 85 procent. Hösten 2025 genomförde Region Skånes sin första mätning enligt den nya regionala modellen för punktprevalensmätning. Folktandvården Skåne avser att delta i Region Skånes mätning 2026 med fortsatt bolagsmål på 90 procents följsamhet.

Antibiotikaförskrivning

Antibiotikaförskrivningen ökade något under pandemin på grund av fler akutbesök och mindre planerad vård. Under 2024–2025 kunde en stabilisering av antal recept ses som nu ligger i paritet med nivåerna innan pandemin. Folktandvården Skåne har fortsatt lägre förskrivning jämfört med andra tandvårdsaktörer, samt en högre följsamhet till dos och preparatval.

Samtliga tandläkare genomgår årligen utbildningen *Antibiotikasmart* som avslutas med godkänt kursintyg. Folktandvården Skåne har identifierat behov av att följa förskrivningen på behandlarnivå i syfte att säkerställa korrekt indikation, preparat och dos. Under hösten 2025 publicerades även en ny nationell utbildning för tandvården, *VRI Smart tandvård* som publicerats på Folktandvården Skånes intranät tillsammans med *Antibiotikasmart*.

Vårdrelaterade infektioner (VRI)

Vårdutvecklare i Folktandvården Skåne har tillsammans med cheftandläkare för Folktandvården Uppsala omarbetat och anpassat *VRI Smart för sjukvård* till tandvården. *VRI Smart tandvård* är en webbaserad utbildning för alla yrkesgrupper inom tandvården och finns tillgänglig för samtliga aktörer.

Arbetet har kvalitetsgranskats och målgrupptestats av verksamhetskunniga samt vårdhygienexpertis från Region Uppsala och Region Skåne. Publiceringen har finansierats av regionala STRAMA grupper samt Svensk förening för vårdhygien.

Vårdhygiengruppen har under 2025 tagit fram *Handlingsplan för att minska vårdrelaterade infektioner* som bygger på Region Skånes handlingsplan. Handlingsplanen identifierade bland annat behov av utbildning för chefer som leder klinisknära verksamheter samt praktiska utbildningsmoment för medarbetare som arbetar patientnära.

Även ett arbete med att utveckla konceptet för Hygienrond har startats i syfte att öka följsamheten till nationella rekommendationer från Svensk förening för vårdhygien.

Journalssystem

Journalsystemsleverantören Alfa eCare ska ersätta nuvarande gränssnitt i Clinics med en modernare webbaserad lösning. Folktandvården Skåne har deltagit i olika delar av utvecklingsarbetet bland annat genom medarbetarintervjuer. Förhoppningen är att det nya gränssnittet ska upplevas som enklare och mer intuitivt.

Nationella läkemedelslistan (NLL) är en rikstäckande källa till information om patientens förskrivna och uthämtade läkemedel. I december 2025 blev det obligatoriskt för vårdverksamheter att ansluta sig till NLL i syfte att minska vårdskador kopplade till läkemedelsbehandling. Under 2025 har Folktandvården Skåne tillsammans med journalssystemleverantören tagit fram en koppling till NLL, vilket implementerades under januari 2026.

Säker vård här och nu

Personalomsättningen har varit hög under senare år men minskat för tandhygienister och tandsköterskor under 2025. Vissa kliniker, i synnerhet på landsbygden, upplever svårigheter att rekrytera nya medarbetare vilket påverkar tillgängligheten negativt. Hög personalomsättning innebär att mer tid krävs för introduktion och utbildning av nya medarbetare.

2025 uppdaterades Vårdprogrammet för Våld i nära relation. Från oktober 2025 tillfrågas alla patienter, över 18 år som genomgår basundersökning inom allmäntandvård och orofacial medicin, om de utsatts för våld i nära relation. Arbetet genomfördes som ett projekt där folktandvårdsledning, klinikledning och medarbetare involverades successivt. Alla medarbetare fick möjlighet att se en informationsfilm, genomföra en workshop samt bidra till en uppdaterad och relevant FAQ. Införandet kommer att följas upp avseende medarbetarnas upplevelse under 2026, och längre fram planeras även uppföljning av patienternas upplevelse.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

I avvikelshanteringssystemet MedControl rapporteras kontinuerligt händelser som inneburit en risk för vårdskada. För varje händelse görs en uppskattning av sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedömning vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Folktandvården Skåne genomförde under 2025 en bolagsövergripande patientsäkerhetsriskanalys avseende införandet av det förstärkta tandvårdsstödet för gruppen 67+. Sammanfattningsvis visar riskanalysen på risker kopplat till tillgänglighet vid ökad efterfrågan på tandvård. Risker ses även kopplat till reformens utformning såsom att patienter väljer att avvakta med behandling trots behov alternativt avstår behandling som inte ingår i det särskilda tandvårdsstödet.

På klinikerna har lokala riskanalyser genomförts inför förändringar till exempel inför flytt av klinik.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av Folk tandvården Skånes fortlöpande kvalitetsarbete. Många delar av verksamheten bidrar till den samlade bilden såsom avvikelser, patientklagomål, lex Mariaärenden, resultat av egenkontroller, journalgranskningar, nationella kvalitetsregister som SKaPa, ärendehanteringssystemet samt återkoppling från ämnesföreträdarna inom respektive specialistområde. Den inhämtade informationen ligger till grund för förbättring av system och arbetssätt på olika nivåer och i olika format. Ett exempel är noterade brister i journaldokumentation, vilket resulterat i en uppdaterad och utökad journalchecklista inom Odontologisk rond avseende följsamhet till journalrutinen. Ett annat exempel är omarbetningen av den årliga strålsäkerhetsutbildningen med stärkt fokus på berättigandebedömning och optimering med anledning av inkomna avvikelser gällande fördröjd diagnos av karies.

Folk tandvården Skånes avvikelshanteringssystem MedControl har begränsade möjligheter till analys och uppföljning. Systemet upplevs som svårarbetat i synnerhet för ärendeansvariga vilket även kan påverka möjligheten till lärande och utveckling negativt. Under 2025 har representanter från Folk tandvården Skåne arbetat tillsammans med leverantören för att ta fram en ny version av MedControl. Den nya versionen planeras att införas i början av 2026 och har anpassats för att bättre stödja verksamheterna avseende rapportering, utredning och möjlighet till uppföljning.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Personalen rapporterar risker för vårdskador, händelser som har medfört en vårdskada samt patientklagomål i avvikelshanteringssystemet MedControl. Under 2025 rapporterades totalt 1513 patientavvikelser. Antalet avvikelser har ökat över tid vilket bedöms bero på en successivt förbättrad säkerhetskultur inom olika delar av företaget. Vidare ses en ökad benägenhet att rapportera in risker, vilket tyder på en förflyttning uppåt i patientsäkerhetstrappan. Fem händelser anmäldes enligt lex Maria under 2025. Två av dessa avsåg allvarlig vårdskada till följd av fördröjd diagnos av cystisk förändring kring visdomständer i underkäken. Två anmälningar avsåg allvarlig vårdskada orsakade av iatrogena skador. Den femte avsåg risk för allvarlig vårdskada genom felaktig förskrivning av penicillin.

Samtliga patientavvikelser sammanställs och analyseras tertiärvis av cheftandläkare, som återrapporterar till verksamhetsområdescheferna för allmäntandvård och specialisttandvård. Samordningsansvariga för respektive avvikelseområde (patient, arbetsmiljö, miljö och säkerhet) har avstämningsmöte efter varje tertiär genomgång samt inför årssammanställning i syfte att se bolagsövergripande mönster och trender.

Folk tandvårdsledningen, samtliga klinikchefer och gruppen TOLF får årligen en genomgång av verksamhetens avvikelser. Resultat av analys och bedömning av allvarliga avvikelser återkopplas till verksamheten i syfte att bidra till lärande och ökad patientsäkerhet.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Patientklagomål och synpunkter som inkommer hanteras och analyseras på klinik och bolagsövergripande. Klagomål och synpunkter rapporteras in av medarbetarna på klinikerna som ett ärende i MedControl. Klagomål diskuteras på klinikernas arbetsplatsträffar. Ärenden som hanteras av Patientnämnden kan följas och analyseras på kliniknivå i Qlickview. Under 2025 ses en liten ökning av antal ärenden till Patientnämnden för Folktandvården Skåne jämfört med föregående år men antalet bedöms ligga på en förhållandevis låg nivå relaterat till den totala mängden besök.

Under 2025 genomförde Patientnämnden en analys av inkomna klagomål under ett år gällande tandvård, *Roten till håll i plånboken*. Analysen visade att klagomålen ofta handlade om kommunikationen mellan patienten och tandvårdspersonalen samt kostnader för tandvård. Patientnämndens analys i *Roten i håll i plånboken* stämmer överens med Folktandvården Skånes egen analys av inkomna klagomål. Patientnämndens analys kommer att fungera som underlag i Folktandvården Skånes satsning på bemötande och delaktighet.

Under 2025 inkom totalt åtta klagomål via IVO vilket är i paritet med tidigare år. Vi har inte erhållit beslut ännu i något av ärendena. Vår interna utredning av ärendena har lett till lokala förbättringsåtgärder på berörda klinker, samt planerade utbildningsinsatser under 2026.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Folktandvården Skåne behöver planera för en tandvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, hållbarhet och säkerhet.

Klinikerna samverkar sinsemellan genom att kliniker som under perioder saknar personal lånar team från andra kliniker för att minska negativ påverkan på tillgängligheten. På bolagsövergripande nivå pågår arbete för att på olika sätt säkra en långsiktig kompetensförsörjning.

I början av sommaren beslutade Folktandvården Skånes styrelse om att genomföra zonindelning av allmäntandvården, som ett led i att kunna möta både dagens och framtidens vårdbehov. Zonindelningen är en viktig del av Folktandvården Skånes utbuds- och etableringsstrategi för allmäntandvården, och ett steg i riktning mot våra långsiktiga mål mot Folktandvården Skåne år 2040. Allmäntandvården delas in i nio zoner och fem samarbetszoner från och med den 1 februari 2026. Zonerna kommer att fungera som geografiska samarbetsområden där kliniker jobbar närmare varandra. Syftet är att göra det enklare att samarbeta, utbyta kompetens och stötta varandra i vardagen.

Då tandvården bedöms vara en kritisk samhällsfunktion ska alla kliniker ha ett läkemedelsförråd hemma motsvarande 14 dagars verksamhet i enlighet med regeringens *Förstärkt arbete för robust läkemedelsförsörjning*. Region Skåne har ett centralt beredskapslager av för tandvården kritiska läkemedelsprodukter för att kunna bedriva tandvård som är nödvändig för liv och hälsa.

Under 2025 har ett arbete initierats i syfte att höja beredskapen gällande vattenförsörjningen till klinikerna. Kliniker som på olika sätt varit drabbade av brist på vatten har intervjuats avseende deras erfarenheter och dialog har förts med olika kommuner och Va-verk samt med primärvården. Även alternativa lösningar för vattenförsörjning har undersökts. Arbetet kommer att fortgå under 2026.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Mål och strategier

Bolagsstrategi 2040 stakar ut Folktandvården Skånes långsiktiga strategiska riktning, med hjälp av vision, mål och huvudstrategier. Vår vision är *Tillsammans skapar vi världens bästa munhälsa – en människa i taget*. Affärs- och verksamhetsplanen 2026–2028 tar avstamp i den övergripande visionen och de fyra långsiktiga målen som definieras i Bolagsstrategi 2040.

- Vi skapar bättre mående genom den bästa munhälsan
- Vi är förstahandsvalet för skåningen
- Vi är branschens bästa arbetsgivare
- Vi har en ekonomi som möjliggör utveckling

Tre satsningar är extra prioriterade för bolaget under de kommande tre åren. Satsningen på bemötande och delaktighet syftar till att varje individ ska bli sedd, hörd och involverad i sin munhälsa oavsett var, när eller hur kontakten med oss sker. Satsningen har till stor del sin grund i patientmedverkan som är en grundläggande förutsättning för en säker vård.

I satsningen på utbud och organisation är kompetensförsörjning och kompetensutveckling fundamentala. Allmäntandvårdens nya organisation med zoner främjar ett nära ledarskap, medarbetarutveckling samt stärkt gemenskap och samarbete mellan kliniker. Tillgängligheten för patienten förstärks genom att säkerställa relevant kompetens i zonen. En förutsättning för detta är kompetensöverföring från specialisttandvården till allmäntandvården, bland annat genom att utveckla nischverksamheten.

Den tredje satsningen på attraktiva erbjudanden syftar till att attrahera nya patienter och stärka relationen med dem vi redan möter.

Utmaningar

Personalomsättningen har minskat under 2025 för vissa yrkeskategorier men behöver sjunka ytterligare i synnerhet för tandläkare. En stor andel av våra behandlare är oerfarna vilket ställer höga krav på oss som arbetsgivare vad gäller introduktion och handledning. Vidare ökar antalet behandlare med utländsk utbildning vilket också medför högre krav på arbetsgivaren. En minskad personalomsättning ökar kontinuiteten och tillgängligheten på klinikerna, vilket i förlängningen bidrar till en ökad patientsäkerhet och arbetsmiljö. Huvudhandledarna kommer att ha en viktig roll för att förstärka respektive utveckla utvecklingsprogram för nyutbildade.

Klinikerna har under året haft fokus på att minska kötiderna och förkorta tiden mellan undersökning och behandling. Enstaka kliniker har fortfarande en ansträngd situation och arbetet

för att öka tillgängligheten behöver fortsätta på olika plan. Zonindelningen inom allmäntandvården förväntas bidra till förbättrat samarbete och därmed ökad tillgänglighet. Under 2026 kommer stort fokus att ligga på implementeringen av zonstrukturen och utökat samarbete.

Folktandvården Skånes avtal med Region Skåne avseende uppdrag för riktade insatser i riskområden löpte ut i december 2024. I dagsläget genomförs inga hälsofrämjande insatser i riskområden i regionen. Arbetet med den så kallade Skånetrappan steg 2 pågår, och en ny intervention med fokus på samverkan mellan olika aktörer fortskrider, med planerad pilot under hösten. Ett breddinförande kommer att dröja ytterligare vilket medför att hälsofrämjande insatser i riskområden huvudsakligen uteblir under flera års tid vilket kan påverka både munhälsan och patientsäkerheten negativt. Vidare ses behov av riktade insatser mot målgrupper utöver de yngre barnen.

Klinikerna behöver arbeta kontinuerligt med att ytterligare stärka patientsäkerhetskulturen på klinikerna, och här kommer HSE-mätningen att fungera som grund för det fortsatta arbetet framöver.

Implementeringen av den uppdaterade versionen av MedControl är viktig för att Folktandvården Skåne ska utvecklas ytterligare inom om analys och lärande och på sikt minska antalet vårdskador.